

CE-märkning av portar som är manuellt betjänade

CE-märkning innebär att tillverkaren av porten har sett till att porten uppfyller alla de säkerhetskrav och regelverk som gäller för porten, men portens ägare har också ett visst ansvar. I detta informationsblad används portar som ett samlingsnamn för manuellt betjänade (ej motordrivna) slag-portar, tak-skjutportar, vik-portar, jalousier, rullportar, grindar och bommar där portens grundsyfte är att kunna ha passage för gods, fordon och personer. Ytterdörrar eller innerdörrar avsedda för persontrafik ingår inte i beskrivningen som ges i detta informationsblad.

CE-märkning

Manuellt betjänade portar ska CE-märkas. Detta visas genom att porten har en märkskylt som har ett CE-märke samt med prestandadeklarationen (Declaration of Performance - DoP).

Vilka regelverk för CE-märkning finns för nya manuellt betjänade portar?

För en manuellt betjänad (ej maskindriven) port gäller följande regelverk:

- **Byggproduktförordningen EU 305/2011** ger krav på att byggprodukter ska CE-märkas. En port klassas som en byggprodukt eftersom portens utförande och dess installation, dvs. prestanda, påverkar byggnadens klimat och säkerhet såsom värme, lufttäthet, skydd mot nedstörtning. För portar innebär detta att prestanda på porten måste tas fram.
- **Standarden EN 13241:2003+A2:2016** som är produktstandard för portar (både manuella och motordrivna portar). Standarden är harmoniserad, dvs. genom att följa de krav som ges i denna standard och dess understandarder uppfylls CE-märkningskraven i Byggproduktförordningen.

Vem kontrollerar att portar uppfyller kraven?

Boverket utövar tillsyn (marknadskontroll) av byggprodukter på den svenska marknaden.

Vad är en prestandadeklaration?

En prestandadeklaration är ett dokument som tillverkaren av porten tar fram och behövs för portar som installeras i byggnadsverk. Prestandadeklarationen ska kunna tillhandahållas som pappersutskrift, elektronisk (e-post) eller på importörs eller distributörs egen webbplats (det är inte tillräckligt att en importör hänvisar till någon annans webbplats). Dokumentet ska vara skrivet på det aktuella landets språk där port installeras/ används. Exempel på prestanda som tas fram och deklarerar för portar:

- Farliga ämnen i port (t.ex. giftiga/ohälsosamma ämnen)
- Portens motstånd mot vindlast
- Portens lufttäthet
- Portens termiska egenskaper (U-värde)
- Säker öppning (t.ex. att porten inte faller vid fel i balanssystem)
- Portens vattentäthet
- Krav på glas som används i portar
- Kraft att manuellt manövrera port
- Brand- och rökprestanda

Alla prestanda som visas i listan behöver inte vara aktuella. Om du är osäker på vad som gäller, ta hjälp av provningslaboratoriet som utför prestandatester för att utreda vad som krävs.

För portar gäller generellt¹ system 3 enligt Byggproduktförordningen (EU 305/2011) vilket innebär att tillverkaren av port måste vända sig till ett certifierat provningslaboratorium som utför provning av prestanda av portmodellen enligt harmoniserade standarder. Tillverkare av port utför själv tillverkningskontroll av de portar som tillverkas så att inte portens prestanda påverkas vid serieproduktion.

För portar som är avsedda att vara en del av byggnadens brandskydd gäller också system 1 som tillägg till system 3 enligt Byggproduktförordningen (EU 305/2011) vilket innebär att ett anmält produktcertifieringsorgan utför provning av portens prestanda gällande brand och rök enligt harmoniserade standarder. Dessutom genomförs första inspektion av tillverkningsanläggningen och tillverkningskontrollen, därefter fortlöpande kontroll och övervakning. Tillverkare av port genomför också tillverkningskontroll och stickprov enligt fastlagd provningsplan.

Harmoniserade standarder för manuellt betjänade portar?

För portar finns övergripande standard "*paraplystandard*" som heter **EN 13241:2003+A2:2016**. Denna standard hänvisar till andra standarder med krav på mekanik, instruktioner och prestandaklassning/testning av portar.

Nedan finns en lista på några av standarderna som är aktuella för manuellt betjänade portar:

- EN 13241:2003+A2:2016 Produktstandard för manuellt betjänade och motordrivna portar.
- EN 12604:2017 Krav på mekanisk provning av portar
- EN 16034:2014 Anger de prestandakrav som gäller för provning av brand och rökprenstanda (denna standard är planerad att träda i kraft den 1 november 2019)
- EN 12635:2017 Ger minimikrav på vad som ska beskrivas i en ports instruktioner såsom krav på transport, installation, användning, underhåll mm
- EN 12424:2000 Klasser för vindlast
- EN 12444:2001 Provning och beräkning av vindlast
- EN 12425:2000 Klasser för motstånd mot vattengenomtränglighet
- EN 12489:2000 Provningsmetoder för vattengenomtränglighet
- EN 12426:2000 Klasser för luftgenomtränglighet
- EN 12427:2000 Provning av luftgenomtränglighet
- EN 12428:2013 Beräkning av termisk transmission
- EN 12600:2002 Provning och klassindelning av glas
- EN 12433-1:1999 Terminologi – porttyper
- EN 12433-2: 1999 Terminologi – konstruktionselement i portar

Att tänka på: Standarder uppdateras regelbundet. Man behöver regelbundet stämma av att de standarder man följer är aktuella, dvs. att standarderna fortfarande är harmoniserade.

Teknisk tillverkningsdokumentation

Att CE-märka manuellt betjänade portar innebär att tillverkare av port tar fram/dokumenterar exempelvis följande:

- Konstruktionsunderlag tex ritningar och beräkningar
- Riskbedömning av port
- Avstämning att port uppfyller förordningar/standarder
- Egna prov/tester för att kontrollera porten
- Test av portens prestanda som måste utföras av certifierat provningslab
- Den installationskontroll som behövs, beskrivs i instruktioner, för att säkerställa att port blir korrekt installerad
- Instruktioner som följer med port som ger all information som behövs för installation, drift och underhåll samt demontering av port (skriven på det aktuella landets språk där port installeras/ används)
- Prestandadeklaration (skriven på det aktuella landets språk där port installeras/ används)
- Märkskylt med CE-märke fäst på port med tillverkarens namn och postadress, tillverkningsår, typ av port,
- portens modellnummer, portens serienummer samt de prestanda som uppnås för porten.

Ägare av port

Ägare av port ska tillse att krav som finns i portens instruktioner följs, exempelvis de krav som finns på regelbunden kontroll och underhåll.

Besiktning och ny CE-märkning

Manuellt betjänade portar omfattas inte av besiktning enligt Boverkets föreskrift BFS 2016:2 H16, men skulle en manuellt betjänad begagnad port utrustas med motordrift gäller besiktningskrav och även krav på ny CE-märkning.

¹ För de företag som klassas som "Mikroföretag" finns ett enklare sätt d.v.s. de företag som sysselsätter färre än 10 personer och vars omsättning inte överstiger 2 miljoner euro per år. Dessa företag kan i stället för system 3 tillämpa system 4 där tillverkaren av port gör egna kontroller (se Byggproduktförordningen EU 305/2011 för mer information)